

Міністерство освіти і науки України
Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національний університет цивільного захисту України
Пожежна Академія м. Варшава
Черкаська обласна організація Національної спілки краєзнавців України
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Дніпровська академія неперервної освіти Дніпропетровської обласної ради
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Запорізький національний університет
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Криворізький національний університет
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Львівський державний університет внутрішніх справ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнології
імені С. З. Гжицького
Луцький національний технічний університет
Національна академія внутрішніх справ
Національний авіаційний університет
Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького
Національний військово-медичний клінічний центр
Національна академія сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Національний університет «Львівська політехніка»
Національний університет «Одеська політехніка»
Одеська державна академія будівництва та архітектури
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського
Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз СБУ
Уманський національний університет садівництва
Університет митної справи та фінансів
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Черкаський державний бізнес-коледж
Черкаський державний технологічний університет
Черкаська медична академія
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаське регіональне відділення Соціологічної Асоціації України

ГУМАНІТАРНИЙ ДИСКУРС СУСПІЛЬНИХ ПРОБЛЕМ: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ

*Матеріали XXIV Всеукраїнської наукової конференції
з міжнародною участю
18 квітня 2024 року*

м. Черкаси

УДК 009
ББК 34.3

Рецензенти:

Лазуренко В. М. – заслужений працівник освіти України, доктор історичних наук, професор (*Черкаський державний технологічний університет*);

Мосов С. П. – заслужений діяч науки і техніки України, доктор військових наук, професор (*Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту*).

Головний редактор:

Чубіна Т. Д. – доктор історичних наук, професор, заслужений працівник освіти України.

Відповідальний редактор:

Кришталь А. О. – кандидат педагогічних наук, доцент.

Редакційна колегія:

Вороновська Л. Г. – кандидат філософських наук, доцент;

Дмитренко М. Й. – доктор філософських наук, професор;

Косяк С. М. – кандидат історичних наук, доцент;

Кришталь А. О. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Левченко І. М. – доктор історичних наук, професор;

Міненко О. В. – кандидат філологічних наук, доцент;

Усов Д. В. – доктор філософських наук, професор;

Федоренко Я. А. – доктор історичних наук, професор;

Telak Oksana – dr hab, prof (Республіка Польща);

Telak Jerzy – dr hab, prof (Республіка Польща).

Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє: Матеріали XXIV Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю. 18 квітня 2024 року, м. Черкаси. Черкаси: ЧІПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2024. 414 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету цивільного захисту
Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
(протокол №8 від 02.04.2024 р.)

Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому доступі
комісією з питань роботи із службовою інформацією в
Черкаському інституті пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 4 від 15.04.2024 р.)

(повідомленнях) Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Міжнародного Комітету Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, розмічених на вебсайтах зазначених організацій, або якщо стосовно таких обставин уповноважені державні органи ухвалили відповідні рішення.

Акцентуємо увагу на тому, що за національним законодавством Україна вживає всіх можливих заходів, передбачених Конституцією України та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, щодо запобігання виникненню передумов вимушеного внутрішнього переміщення осіб, захисту та дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання в Україні.

Відтак на підставі наведеного вище, можемо резюмувати такі особливості правового захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб.

Нині на рівні Конституції України відсутнє легальне закріплення правового статусу «внутрішньо переміщена особа». Згідно з чинним національним законодавством цей правовий статус має своє офіційно-правове відображення та, на наше переконання, має інтегральний характер, проявляючи водночас об'єднувальну властивість симбіозу трьох конституційно визнаних правових статусів – «громадянин України», «іноземець» та «особа без громадянства».

Відповідно до означеного вище вбачається те, що захист прав і свобод «внутрішньо переміщеної особи» прямо залежить від диференційованого виду закріплених в Конституції України правових статусів, що необхідно враховувати під час відповідної правозахисної діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лазур Я. В. Здійснення та захист прав внутрішньо переміщених осіб // Здійснення та захист прав внутрішньо переміщених осіб : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 20 квіт. 2017 р. / Ужгор. нац. ун-т ; за заг. ред. О. Я. Рогача, Я. В. Лазура, М. В. Менджул. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2017. 156 с.

2. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18/conv#Text> (дата звернення: 02.03.2024).

ДО ПИТАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІВ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Лілія ПИЛИПЕНКО, навчально-науковий інститут психології та соціального захисту

НК – Роксолана СІРКО, доктор психологічних наук, професор

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Кількість надзвичайних ситуацій різноманітного характеру збільшується кожного дня, куди активно залучаються екстремальні психологи. Станом на кінець 2023 року від початку повномасштабного вторгнення психологи ДСНС надали допомогу більше ніж 228 тисячам осіб, з яких близько 43 тисяч дітей та понад 9 тисяч маломобільних осіб. Від початку повномасштабного вторгнення більше ніж 600 разів психологів залучали до надання екстреної психологічної допомоги постраждалому населенню [6]. Саме тому сьогодні діяльність психологів Державної служби України з

надзвичайних ситуацій відіграє важливу роль у забезпеченні психологічної підтримки як для рятувальників, працівників, так і для постраждалого населення.

Робота психологів ДСНС регламентується низкою нормативних документів, а саме наказом МВС України від 31.08.2017 року № 747 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій», наказом МВС від 19.07.2023 р. № 594 «Про затвердження Порядку взаємодії психологів Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Національної поліції України під час дії воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях з питань надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій» та ін.

Особливості професійної діяльності психологів досліджували наступні вчені: професійну ідентичність медичних психологів (А. Борисюк), уміння, якими повинен володіти психолог-професіонал (С. Максименко), саморегуляцію професійного мислення в системі фахової підготовки практичних психологів (Н. Пов'якель), професійне становлення особистості практичного психолога (В. Панок), особистісно-професійний саморозвиток практичного психолога (Н. Пророк), становлення професійної свідомості практичних психологів (Н. Шевченко) тощо.

Потрібно зазначити, що робота екстремального психолога значно відрізняється від роботи практичного психолога. Діапазон діяльності екстремальних психологів включає широкий спектр завдань: від проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на службу чи навчання, психологічної підготовки та розвитку персоналу, консультування та просвітницької роботи, психологічного супроводу рятувальників при виконанні оперативних, службово-бойових завдань, реалізація заходів психологічної профілактики і корекції негативних емоційних станів та несприятливих поведінкових проявів працівників, а також психологічної реабілітації та відновлення людей після пережиття психотравматичних подій, поранень, захворювань та психічних розладів. У той час до основних завдань цивільного психолога, включають проведення інтерв'ю, розробку психологічних рекомендацій, збір початкової інформації, оцінку психічного стану, обстеження, проведення освітньо-просвітницької діяльності, профілактику, психокорекцію, роботу з групами тощо.

Тому сьогодні все більше науковців приділяють увагу вивченню особливостей професійної діяльності психологів, яких залучають до роботи в екстремальних ситуаціях, а саме В. Босько, А. Литвин, Н. Оніщенко, Р. Сірко, Л. Руденко, Р. Яремко та інші.

Проаналізуємо спершу поняття «діяльність». У «Сучасному тлумачному психологічному словнику» діяльність – це «динамічна система взаємодій суб'єкта зі світом, у процесі яких відбувається виникнення і втілення в об'єкті психічного образу і реалізація опосередкованих ним відносин суб'єкта у предметній дійсності» [9].

Учена Н. Шевченко розкриває сутність професійної діяльності практичних психологів, виокремлюючи важливість психологічної практики, яка передбачає здійснення всіх видів професійної допомоги, і має психологічний зміст на основі безпосереднього застосування психологічних знань відповідно до вимог тієї чи іншої сфери діяльності [10].

С. Максименко акцентує увагу на виділенні типового та індивідуального у структурі особистості, і зокрема на уміннях, якими повинен володіти психолог-професіонал для своєї професійної діяльності, а саме: гностичні, які фокусуються на виявленні проблем та пошуку найбільш оптимальних шляхів їх вирішення; інтерактивно-комунікативні – відображають емпатійність особистості та її здатність використовувати методи впливу; діагностичні – визначають компетентність у психодіагностиці; дидактичні – спрямовані на організацію і проведення індивідуальних та групових навчальних процесів; проектувальні стосуються

планування стратегій життя, власної та клієнтів поведінки; проведення профілактичних заходів стосується уникнення девіантної поведінки; а також уміння проводити експертизу та корекцію [2].

У численних дослідженнях (С. Миронець, В. Лефтеров, О. Тімченко, О. Сафін, В. Стасюк, І. Приходько) виділяється діяльність в особливих умовах, яка включає в себе багато характеристик особливої ситуації: інтенсивність, тривалість дії, готовність окремих людей до діяльності в особливих умовах, що визначається їхніми особистісно-типологічними якостями, професійною, психологічною стійкістю, вольовою і фізичною підготовкою, організованістю та узгодженістю.

Великий внесок у вивчення екстремальної діяльності зробив М. Козяр, який виокремлює такі її основні компоненти, як інтенційний або потребнісно-мотиваційний, операційний, активаційно-регуляторний, базовий, організаційно-управлінський, виховний, комунікативний [1].

При розробці професіограми психологів Державної служби України з надзвичайних Р. Сірко виокремила професійно-екстремальне завдання, яке пов'язане із діяльністю у особливих та екстремальних умовах та наданням екстреної психологічної допомоги постраждалим [7]. Також ключовими ознаками специфіки діяльності практичного психолога в надзвичайних ситуаціях Р. Сірко та В. Слободяник виділяють «стрес-чинники професійної діяльності психолога ДСНС», «позитивні чинники професійної діяльності психолога ДСНС», «основні напрями роботи психолога ДСНС» та «мотиви вибору професії» [8].

Аналізуючи діяльність психологів оперативно-рятувальної служби, Н. Оніщенко підкреслює особливості надання екстреної психологічної допомоги потерпілим, а саме: самостійна ініціатива психолога у наданні допомоги, а не очікування запиту від постраждалих; робота з неадекватними людьми; обмежений час для застосування більш глибоких діагностичних методів; відсутність відокремленого приміщення для роботи; наявність засобів масової інформації. Більше того вчена виділяє такі специфічні принципи роботи психолога при наданні екстреної психологічної допомоги, як кількісна відповідність психологів масштабам катастрофи, формування групи фахівців за гендерним принципом, обумовленість графіку чергувань та розподілу функційних обов'язків [4].

У контексті вивчення професійної діяльності в особливих умовах також аналізують поняття «готовність до діяльності». С. Мул виділяє такі компоненти психологічної готовності до професійної діяльності офіцерів-прикордонників, а саме мотиваційний, орієнтаційний, вольовий і оцінний. Їхніми показниками відповідно виступають комунікативні та організаційні здібності, стилі керівництва та професійного спілкування, а також ситуативно-особистісна орієнтація [3].

На основі проаналізованої літератури, можна стверджувати, що діяльність в екстремальних умовах характеризується ризиком для життя і стресогенністю, високою ймовірністю емоційного вигорання та професійної деформації, розвитку психічних розладів тощо. Дослідники підкреслюють, що виносливість в екстремальних умовах залежить від виду, тривалості і інтенсивності дії екстремального фактору; попереднього досвіду; характеру діяльності; індивідуальних властивостей людини, таких як нервово-психічна стійкість, домінуючі акцентуації, які призводять до порушення поведінки та психогенних деструкцій.

Підтримуємо погляди, Н. Перегончук, яка вважає, що професійна компетентність знаходиться в тісному взаємозв'язку з кожним із компонентів діяльності майбутнього психолога, обумовлюючи саморозвиток і реалізацію в професійній діяльності [5]. Також вважаємо, що важливим аспектом забезпечення діяльності психологів в екстремальних умовах, є їхня ефективна професійна

підготовка, у процесі якої відбувається формування професійної компетентності психолога ДСНС. Перспективою нашого подальшого дослідження є удосконалення професійної підготовки майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби із врахуванням специфіки їхньої діяльності в екстремальних умовах сьогодні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Козяр М.М. Екстремально-професійна підготовка до діяльності у надзвичайних ситуаціях: монографія. Львів : СПОЛОМ, 2004. 376 с.
2. Максименко С. Д., Ільїна Т.Б. До проблеми розробки освітньо-кваліфікаційної характеристики сучасного психолога. *Практична психологія та соціальна робота*. Київ, 1999. № 1. С.2–6.
3. Мул С.А. Психологія готовності офіцера-прикордонника до професійної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук ступеня д-ра психол. наук: 19.00.09. Київ, 2016. 38 с.
4. Оніщенко Н.В. Екстрена психологічна допомога постраждалим в умовах надзвичайної ситуації: теоретичні та прикладні аспекти: монографія. Харків : «Право», 2014. 584 с.
5. Перегончук Н.В. Психологічні чинники формування професійної компетентності майбутніх психологів. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Соціальні та поведінкові науки»*. 2016. Вип 2 (31). С. 87–97.
6. Психологи ДСНС надали допомогу понад 200 тисячам громадянам від початку повномасштабного вторгнення. Державна служба України з надзвичайних ситуацій : веб-сайт. URL: <https://dsns.gov.ua/news/ostanni-novini/psixologi-dsns-nadali-dopomogu-ponad-200-tisiacam-gromadianam-vid-pocatku-rovnomasstabnogo-vtorgnennia> (дата звернення: 13.03.2024).
7. Сірко Р.І. Професійна підготовка майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби до діяльності в екстремальних умовах : монографія. Львів. «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 482 с.
8. Сірко Р.І., Слободяник В.І. Особливості професійної діяльності психолога а надзвичайних ситуаціях. *Теорія контрольності та актуальні проблеми сучасної психології* : матеріали наукових читань, присвячених 115-й річниці від дня народження Ярослава Івановича Цурковського. Львів, 2020. С. 97–101.
9. Шапар В.Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007. 640 с.
10. Шевченко Н.Ф. Підготовка практичних психологів, особистісні та професійні якості фахівців. *Психологія*. 2002. Вип. 7. С. 34–38.

РОЛЬ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Максим ПЛОСКОГОЛОВИЙ, факультет оперативно-рятувальних сил, 43 взвод
НК – Тетяна ЧУБІНА, доктор історичних наук, професор
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України

З вторгненням російських військ на територію України, починаючи з 2014 року і до сьогодні, розпочалася активна фаза дезінформації українського народу та іноземців з боку рф. Дезінформація відіграє ключову роль у формуванні як громадської думки, так і думки закордонного населення, і тому затьмарює свідомість, що несе негативний вплив. Завдяки новітнім технологіям, які існують та

<i>Наталія МАКОГОНЧУК</i>	315	<i>Лілія ПИЛИПЕНКО</i>	141
<i>Дар'я МАКСИМЕНКО</i>	62,359	<i>Ольга ПІМЕНОВА</i>	189
<i>Юлія МАЛІГОНОВА</i>	334	<i>Максим ПЛОСКОГОЛОВИЙ</i>	144
<i>Євген МАЛТАБАР</i>	286	<i>Інна ПОЛІЩУК</i>	247
<i>Олег МАНЕЛЮК</i>	288	<i>Малена ПОЛТАВСЬКА</i>	69,157,375
<i>Інна МАРУШ</i>	171	<i>Микола ПОЛЯНСЬКИЙ</i>	146
<i>Євгеній МАРЧЕНКО</i>	289	<i>Максим ПОНОМАР</i>	72
<i>Михайло МАХНЮК</i>	65	<i>Богдан ПОСНИЙ</i>	74,75
<i>Богдан МЕЛЕХ</i>	67	<i>Вікторія ПОСНІК</i>	376
<i>Любомира МЕЛЕХ</i>	292	<i>Ірина ПОСТЕРНАК</i>	149
<i>Мар'яна МЕЛЬНИК</i>	293	<i>Олексій ПОСТЕРНАК</i>	149
<i>Назар МЕЛЬНИК</i>	360	<i>Олена ПОСТУПНА</i>	146,264
<i>Євгенія МІЩУК</i>	296	<i>В'ячеслав ПОТЕРЛЕВИЧ</i>	178
<i>Марина МОМОТ</i>	167	<i>Микола ПРИЩЕПЧУК</i>	76
<i>Олександр НАЗАРЕНКО</i>	362	<i>Святослав ПУРГІН</i>	78
<i>Денис НАНУ</i>	125	<i>Ілля РАЗКЕВИЧ</i>	80
<i>Юрій НАРИЖНИЙ</i>	212	<i>Роман РИНДИЧ</i>	303
<i>Федір НЕГРУ</i>	298	<i>Кирило РИСУХІН</i>	378
<i>Віталій НЕСПЛЯК</i>	363	<i>Вадим РОЖКО</i>	305
<i>Віта НИЧИПОРЧУК</i>	130	<i>Артем РУБАН</i>	321
<i>Цагік ОГАНІСЯН</i>	365	<i>Анастасія РУДЕНКО</i>	219
<i>Ксенія ОЛЕКСИН</i>	133	<i>Лариса РУДЕНКО</i>	190
<i>Віталій ОПАНАСЕНКО</i>	127	<i>Юлія САБІЙ</i>	308
<i>Олександра ПАВЛОВА</i>	135,299,301	<i>Катерина САРАХАН</i>	81
<i>Дмитро ПАНАСЮК</i>	367	<i>Анна СВИНАРСЬКА</i>	83
<i>Сергій ПАНЧЕНКО</i>	369	<i>Анна СВЯТЧЕНКО</i>	309
<i>Роман ПАНЮК</i>	137	<i>Олександр СЕМІЛЕТОВ</i>	279
<i>Олена ПАРАДНА</i>	140	<i>Олександр СИОРА</i>	152
<i>Тетяна ПАРХОМЕНКО</i>	214	<i>Роксолана СІРКО</i>	141
<i>Кирило ПАСИНЧУК</i>	232	<i>Оксана СЛАВНА</i>	140
<i>ґана ПЕТРУК</i>	216	<i>Максим СМЕЛЯНЕЦЬ</i>	221
<i>Анна ПЕТУХ</i>	372	<i>Анастасія СОБЧЕНКО</i>	153

<i>Богдан ПОСНИЙ, Тетяна ЧУБІНА</i>	
СУСПІЛЬНІ НАУКИ НА ТЛІ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ	75
<i>Микола ПРИЩЕПЧУК, Тетяна ЧУБІНА</i>	
ПОЛІТИЧНІ НАУКИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	76
<i>Святослав ПУРГІН, Людмила ВОРОНОВСЬКА</i>	
ВИЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ ЯК ПРІОРИТЕТНОЇ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕОЛОГІЇ.....	78
<i>Ілля РАЗКЕВИЧ, Тетяна ЧУБІНА</i>	
ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА СПІВРОБІТНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ.....	80
<i>Катерина САРАХАН, Світлана КОСЯК</i>	
ФЕМІНІЗМ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ТА СЬОГОДЕННЯ.....	81
<i>Анна СВИНАРСЬКА, Аліна КРИШТАЛЬ</i>	
УЯВЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ ПРО ДУШУ У РІЗНІ ЧАСИ.....	83
<i>Вікторія ТЕРЗИУЛ, Аліна КРИШТАЛЬ</i>	
ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКО-ЯПОНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ ДО СЬОГОДЕННЯ	85
<i>Анастасія ХАРЧЕНКО, Людмила ВОРОНОВСЬКА</i>	
РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК У СУЧАСНОМУ ДУХОВНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ	87
<i>Юлія ЧЕРКОВСЬКА, Леся ГОРЕНКО</i>	
СПЕЦИФІКА ДЖЕРЕЛА ЦЕРКОВНОГО ПРАВА ДЕРЖАВНОГО ПОХОДЖЕННЯ ДАВНЬОРУСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, ЯК ОДНІЄЇ З ВАЖЛИВИХ РИС У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ.....	89
<i>Єлизавета ЩЕРЕНКО, Людмила ВОРОНОВСЬКА</i>	
МОТИВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ.....	91
<i>Данііл ШИНЯЄВ, Леся ГОРЕНКО</i>	
ЕВОЛЮЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВБРАННЯ ХІV – ХVІІ СТОЛІТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНИХ, ЕСТЕТИЧНИХ ТА ДУХОВНИХ УСТРЕМЛІНЬ ТА ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	93
<i>Viktoria SHOPTENKO, Lesia HORENKO</i>	
THE CONCEPT, STRUCTURE AND CHARACTERISTICS OF THE NEGOTIATION PROCESS.....	95

СЕКЦІЯ 2. Сьогодні, обпалене війною: реалії, що стають історією

<i>Микола БАРВІНОК, Світлана КОСЯК</i>	
ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	97
<i>Владислав БОГДАН, Тетяна ЧУБІНА</i>	
ВОЄННИЙ СТАН В УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ РЕЖИМ.....	99
<i>Анна БУША, Яніна ФЕДОРЕНКО</i>	
БИТВА ЗА КИЇВ – УПІШНА ОБОРОННА ОПЕРАЦІЯ, ЯКА ЗРУЙНУВАЛА СТРАТЕГІЧНІ ПЛАНИ ВОРОГА.....	100
<i>Єлизавета ГОРДІЄНКО, Яніна ФЕДОРЕНКО</i>	
ОЛЕКСАНДР СИРСЬКИЙ – ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	102

<i>Олександр ДІДЕНКО, Світлана КАБАНЮК</i> СУЧАСНА ПОЕЗІЯ ЯК ПОТУЖНА ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	104
<i>Нікіта КАЗІНЕЦЬ, Тетяна ЧУБІНА</i> ДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	107
<i>Анастасія КЛИМЕНКО, Діана КОТЛЯР</i> ПРОТИДІЯ ТЕРОРИЗМУ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	109
<i>Анастасія КЛИМЕНКО, Анна БУША, Вікторія ЧУБАНЬ</i> ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИЄМЕЦЬ: ЗМІНИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	111
<i>Дмитро КОВАЛЕВИЧ, Світлана КОСЯК</i> ОБОРОНА ДОНЕЦЬКОГО АЕРОПОРТУ	113
<i>Софія КОЖЕВНИКОВА, Тетяна ЧУБІНА</i> МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ)	116
<i>Денис КОЗИН, Тетяна ЧУБІНА</i> ВІЙНА ЯК КАТАЛІЗАТОР ЗМІН	117
<i>Лілія КОЛОМІЄЦЬ, Діана КОТЛЯР</i> ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	118
<i>Анна КРАВЦОВА, Леся ГОРЕНКО</i> ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА З ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ	120
<i>Михайло КУДІН, Яніна ФЕДОРЕНКО</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ ДІЙ УКРАЇНИ З ВИКОНАННЯ РЕЗОЛЮЦІЇ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН 1325 «ЖІНКИ, МИР, БЕЗПЕКА»	121
<i>Богдан ЛУКАВИЙ, Тетяна ЧУБІНА</i> ВІЙНА – ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА ЛЮДСТВА	122
<i>Богдан ЛУКАВИЙ, Тетяна ЧУБІНА</i> СЛІДИ ВІЙНИ У НАШИХ ДУШАХ	123
<i>Денис НАНУ, Тетяна ЧУБІНА</i> ВІЙНА ЯК ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУСПІЛЬСТВА	125
<i>Віталій ОПАНАСЕНКО, Тетяна ЧУБІНА</i> УКРАЇНА СЬОГОДНІ: РЕАЛІЇ ВІЙНИ	127
<i>Даніл ТРОХИМЕНКО, Яніна ФЕДОРЕНКО</i> ОБОРОНА МАРІУПОЛЯ – ГЕРОЇЧНА СТОРІНКА ПЕРШОГО ЕТАПУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	128
<i>Віта НИЧИПОРЧУК, Інна ЛУБКО</i> ПОНЯТТЯ «ГІБРИДНА ВІЙНА» В ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОМУ ДИСКУРСІ	130
<i>Ксенія ОЛЕКСИН, Остап БІЛЕЦЬКИЙ</i> ПРОПАГАНДА ЯК МЕТОД ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	133
<i>Олександра ПАВЛОВА, Вікторія ЧУБАНЬ</i> ВТРАТА ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО, В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	135
<i>Роман ПАНЮК, Світлана КОСЯК</i> ЗБРОЙНА АГРЕСІЯ НА СХОДІ УКРАЇНИ: АТО/ООС	137
<i>Олена ПАРАДНА, Оксана СЛАВНА</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЇ ОСОБИ	140

Лілія ПИЛИПЕНКО, Роксолана СІРКО

**ДО ПИТАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІВ
В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ 141**

Максим ПЛОСКОГОЛОВИЙ, Тетяна ЧУБІНА

РОЛЬ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 144

Микола ПОЛЯНСЬКИЙ, Олена ПОСТУПНА

**ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ПОШУКОВИЙ ЗАГІН «АНГЕЛ»
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 146**

Олексій ПОСТЕРНАК, Ірина ПОСТЕРНАК

**ДОЦІЛЬНІСТЬ ПРИСТОСУВАННЯ ПІДВАЛЬНИХ ПРИМІЩЕНЬ ЖИТЛОВОГО
БАГАТОПОВЕРХОВОГО БУДИНКУ ПІД ЗАХИСТУ СПОРУДУ 149**

Олександр СИОРА, Тетяна ЧУБІНА

СУЧАСНІ ВІЙНИ: ПРОЯВ ПРОБЛЕМ..... 152

Анастасія СОБЧЕНКО, Вікторія ЧУБАНЬ

**УМОВИ ПРОВАДЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 153**

Вікторія ТЕРЗИУЛ, Аліна КРИШТАЛЬ

**АНАЛІЗ ЗАБОРОНЕНИХ ВИДІВ ЗБРОЇ, ЩО ЗАСТОСОВУЄ
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ У ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ 155**

Малена ПОЛТАВСЬКА, Аліна КРИШТАЛЬ

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНА ОСОБА» 157

Максим УСЕНКО, Яніна ФЕДОРЕНКО

**МІЖНАРОДНА ВІЙСЬКОВА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ В УМОВАХ
ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ 160**

Олексій ХРОМЕЦЬ, Світлана КОСЯК

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 161

Карина ЧАБАНЕНКО, Яніна ФЕДОРЕНКО

**ІЛОВАЙСЬКИЙ КОТЕЛ – ОДНА ІЗ НАЙБІЛЬШИХ ТРАГЕДІЙ
НЕОГОЛОШЕНОЇ ВІЙНИ НА СХОДІ В 2014 РОЦІ 163**

Єлизавета ЮЛКІНА, Оксана ІВАЩЕНКО

ADAPTIVE CAPABILITIES OF MILITARY PERSONNEL 165

Секція 3. Сучасна освіта: методологія, теорія і практика.

Роль соціально-гуманітарних дисциплін у системі вищої освіти.

Освіта в Україні: історичний досвід та виклики сьогодення.

Психолого-педагогічні проблеми професійної підготовки

фахівців у ЗВО системи ДСНС України.

Розвиток відомчої освіти: історія та сучасність

Максим БАБЕНКО, Марина МОМОТ

ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ..... 167

Марія БЕРЕЗНЯК, Аліна КРИШТАЛЬ

РІЗНОВИДИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У МОЛОДІ..... 168

Яна БІЛИК, Тетяна КОРШАК, Інна МАНУШ

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ
КОМПОНЕНТ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ 171**

Матеріали Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю
«Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє»

Наукове видання

ГУМАНІТАРНИЙ ДИСКУРС СУСПІЛЬНИХ ПРОБЛЕМ: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ

*Матеріали XXIV Всеукраїнської
наукової конференції з міжнародною участю*

18 квітня 2024 року

**Адреса редакційної колегії:
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
НУЦЗ України,
кафедра суспільних наук
E-mail: kafedra_gn_im@ukr.net**

*За зміст вміщених у збірнику матеріалів відповідальність несуть автори.
Тези друкуються зі збереженням авторської орфографії,
пунктуації та стилістики*